

การประเมินความต้องการจำเป็นการรู้เรื่องการประเมินของครู Needs Assessment of Teachers' Assessment Literacy

ศุภมาส ชุมแก้ว
Supamas Chumkaew

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
Faculty of Education, Chandrakasem Rajabhat University

ติดต่อผู้เขียน supamas.tun@gmail.com

ส่งบทความ 11 พฤษภาคม 2560 | แก้ไข 10 มกราคม 2561 | ตอรับ 16 มกราคม 2561 | เผยแพร่ 29 มีนาคม 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมิน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 208 คน ที่สอนนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินของครู วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยเทคนิค Modified Priority Needs Index ผลการวิจัยพบว่า พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินของครูมีค่าระหว่าง 0.20 ถึง 1.15 โดยครูมีความจำเป็นเร่งด่วนใน 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การรู้เรื่องการประเมินเกี่ยวกับการเลือกวิธีการประเมิน (1.15) การรู้เรื่องการประเมินเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมิน (1.00) และการรู้เรื่องการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมิน (0.85)

คำสำคัญ: การรู้เรื่องการประเมิน, การประเมินความต้องการจำเป็น

Abstract

This study aims to analysis and priority of teacher's needs assessment. The samples were 208 teachers of Office of the Basic Education Commission who teaching in secondary school. The instrument in this study was teachers' needs assessment questionnaire. Needs assessment were analysis by Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) technique. The results showed that the range of PNI_{modified} were 0.20-1.15. The top three ranks of teacher's needs were choosed an appropriate assessment method to make decisions about instruction (PNI_{modified}=1.15), utilize assessment outcomes (PNI_{modified}=1.00) and develop an appropriate assessment (PNI_{modified}=0.85) respectively.

Keywords: assessment literacy, needs assessment

■ บทนำ

การประเมิน (assessment) เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียน (Mertler, 2009; Scarino, 2013; Wang, Wang, & Huang, 2008) เพราะครูจะต้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันของการประเมินและเลือกใช้วิธีการประเมินได้อย่างถูกต้อง (Brookhart, 2011) ความสำคัญของการรู้เรื่องการประเมินจึงไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้เท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยในการปรับปรุงแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนและช่วยเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอีกด้วย (Brookhart, 2011) ดังนั้นการรู้เรื่องการประเมินจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนตามที่ Stiggins (1999, cited in Stringgin, 2002)

ได้กล่าวไว้ว่า “คุณภาพการเรียนการสอนของห้องเรียนใดๆ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการประเมินที่ใช้”

แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินของครูในห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 อ้างอิงขอบเขตการรู้เรื่องการประเมินของครูจากมาตรฐานสมรรถนะของครูในการประเมินผลการศึกษาของนักเรียน (AFT, NCME, & NEA, 1990; Brookhart, 2011) ใน 7 มาตรฐาน คือ 1) ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการเลือกวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน 2) ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการพัฒนาวิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการเรียนการสอน 3) ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการบริหารการสอบ การให้คะแนน และการแปลความผลการประเมินทั้งกระบวนการภายนอกและวิธีการประเมินที่ครูสร้าง 4) ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะในการใช้ผลการ

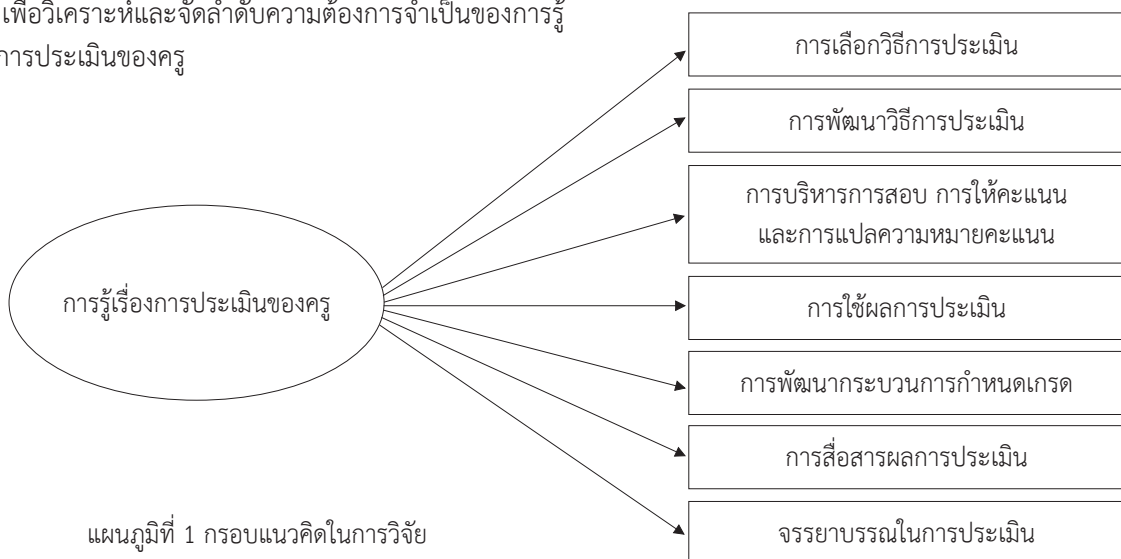
ประเมินเมื่อต้องตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล วางแผน การสอน พัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงโรงเรียน 5) ครูควร ได้รับการฝึกให้มีทักษะในการพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด ที่ใช้ในการประเมินผลนักเรียน 6) ครูควรได้รับการฝึกให้มีทักษะ ในการสื่อสารผลการประเมินให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง บุคคล ทั่วไป และบุคลากรทางการศึกษา และ 7) ครูควรได้รับการฝึก ให้มีทักษะในการตระหนักรู้ถึงการทำผิดจรรยาบรรณ ทำผิด กฎหมาย และการกระทำอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมในการประเมิน และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลการประเมิน ซึ่งครูจะมีสมรรถนะ การประเมินที่ดีได้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาส่งเสริม ขึ้นตอน หนึ่งที่มีความสำคัญในการวางแผนเพื่อพัฒนาครู คือ การ ประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อกำหนดความแตกต่างของสภาพ ที่เกิดขึ้น (what is) กับสภาพควรจะเป็น (what should be) โดยระบุสิ่งที่ต้องการให้เกิดว่ามีลักษณะเช่นใด จากนั้นนำ ผลที่ได้มาวิเคราะห์ประเมินว่าสมควรเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง การเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการประเมินความต้องการ จำเป็นจึงเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงสร้างสรรค์และเป็นการ เปลี่ยนแปลงทางบวก (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

จากความสำคัญของการรู้เรื่องการประเมินของครูที่ส่งผล ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัย จึงต้องการศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการ ประเมินของครู เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องของครูอันส่งผลต่อการเพิ่ม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป

■ **วัตถุประสงค์การวิจัย**

เพื่อวิเคราะห์และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการรู้ เรื่องการประเมินของครู

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

■ **กรอบแนวคิดการวิจัย**

การวิจัยเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นการรู้เรื่อง การประเมินของครู ผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากเอกสารและงาน วิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เรื่องการประเมิน โดยศึกษาความหมาย ความสำคัญ และการกำหนดองค์ประกอบของการรู้เรื่องการ ประเมินโดยสังเคราะห์จากสมรรถนะการประเมินของครู ทั้งในไทยและต่างประเทศตามมาตรฐานสมรรถนะของครู ในการประเมินผลการศึกษาพบว่า ครูควรมีสมรรถนะทางการ ประเมินใน 7 ด้าน คือ 1) มีทักษะในการเลือกวิธีการประเมิน ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน 2) มีทักษะในการพัฒนา วิธีการประเมินที่เหมาะสมสำหรับการตัดสินใจในการเรียน การสอน 3) มีทักษะในการบริหารการสอบ การให้คะแนน และ การแปลความผลการประเมินทั้งกระบวนการภายนอกและวิธี การประเมินที่ครูสร้าง 4) มีทักษะในการใช้ผลการประเมินเมื่อ ต้องตัดสินใจเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล วางแผน การสอน พัฒนาหลักสูตร และการปรับปรุงโรงเรียน 5) มีทักษะในการ พัฒนากระบวนการกำหนดเกรดที่ใช้ในการประเมินผลนักเรียน 6) ทักษะในการสื่อสารผลการประเมินให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง บุคคลทั่วไป และบุคลากรทางการศึกษา และ 7) มีทักษะในการ ตระหนักรู้ถึงการทำผิดจรรยาบรรณ ทำผิดกฎหมาย และการ กระทำอื่นๆ ที่ไม่เหมาะสมในการประเมินและการใช้ประโยชน์ จากข้อมูลการประเมิน (Edwards, 2013; Mertler, 2009; Mertler & Campbell, 2005; Okonkwo, 2013; Perry, 2013; Popham, 20011; Siegel & Wissehr, 2011; Stiggins, 2002; Volante & Fazio, 2007; Willis, Adie, & Klenowski, 2013; Yamtim & Wongwanich, 2014) กำหนดเป็น กรอบแนวคิดได้ดังแผนภูมิที่ 1

■ นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการจำเป็นในการรู้เรื่องการประเมิน หมายถึง ความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็น ของครูในการบูรณาการความรู้และทักษะทางการประเมินไปสู่ การปฏิบัติจริงในห้องเรียนด้วยการใช้ข้อมูลหรือใช้ผลจากการ ประเมินเพื่อการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและเพิ่มผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนวัดจากมาตรฐานสมรรถนะ การประเมินของครู 7 สมรรถนะ คือ 1) การเลือกวิธีการ ประเมิน 2) การพัฒนาวิธีการประเมิน 3) การบริหารการสอบ การให้คะแนนและการแปลความหมายคะแนน 4) การใช้ผลการ ประเมิน 5) การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด 6) การสื่อสาร ผลการประเมิน และ 7) จรรยาบรรณในการประเมิน วัดจาก แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตรประเมินรวมค่า 5 ระดับ

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นศึกษาความต้องการจำเป็นของการรู้เรื่อง การประเมินของครูเพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาครู ให้มีความรู้ด้านการประเมิน กระบวนการวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบ วิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive statistic) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการวิจัย คือ ครูประจำการที่สอนระดับชั้น มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปีการศึกษา 2559 เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูล ครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างตาม แนวคิดของ Hair, Black, Babin, & Anderson (2010) ซึ่งกำหนด ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 10-20 คน ต่อพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณ ค่า 1 ค่า โดยงานวิจัยนี้มีตัวแปรแฝง 1 ตัวแปรและตัวแปรสังเกตได้ 7 ตัวแปร ดังนั้นจำนวนพารามิเตอร์ของโมเดลการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 15 พารามิเตอร์ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่าง วิจัยขั้นต่ำไว้ที่ 300 คน ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบหลาย ขั้นตอน (multi stage random sampling) โดยขั้นที่ 1 สุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) หน่วยการสุ่ม

คือ โรงเรียน แบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ขั้นที่ 2 สุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) หน่วยการสุ่ม คือ ครู สุ่มครู จำนวน 75 คนจากแต่ละโรงเรียนทั้ง 4 ขนาด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นมาตรประเมิน รวมค่า 5 ระดับ ที่ให้ผู้ตอบประเมินความต้องการจำเป็นของ ตนเองในลักษณะการตอบสนองคู่ (dual-response format) ผู้วิจัยได้สนทนากลุ่มกับครูประจำการจำนวน 7 ท่าน และ สัมภาษณ์ครูที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการสอน มากกว่า 20 ปี จำนวน 2 คน เพื่อนำเอาประสบการณ์การ ทำงานของครูมาเป็นแนวในการสร้างข้อคำถาม และตรวจสอบ คุณภาพของแบบสอบถามด้วยการนำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในด้านความตรง เชิงเนื้อหา (content validity) ความถูกต้องเหมาะสมและ ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ รูปแบบการจัดวางข้อคำถาม ความ ครอบคลุมของข้อคำถามกับนิยาม โดยพิจารณาจากค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย (Indices of item Objective Congruence: IOC) ที่มีค่ามากกว่า 0.50 (IOC>0.50) จึงถือว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถ นำไปใช้ได้ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยพิจารณา จากค่า IOC พบว่า เครื่องมือวิจัยมีพิสัยค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 เมื่อนำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้กับครูผู้สอนระดับ มัธยมศึกษาที่มีลักษณะใกล้เคียงกับตัวอย่างการวิจัยจำนวน 66 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพรายฉบับในด้านความเที่ยง (reliability) ด้วยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า ข้อคำถามในแต่ละด้านมีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.61 ถึง 0.95 แสดงว่าแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพในระดับ ปานกลาง และมีความเหมาะสมที่สามารถนำไปใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลได้ สำหรับค่าความเที่ยงของแบบสอบถามใน แต่ละองค์ประกอบ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย

ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมิน	จำนวนข้อ	พิสัยค่า IOC
ด้านที่ 1 การเลือกวิธีการประเมิน	6	0.60-1.00
ด้านที่ 2 การพัฒนาวิธีการประเมิน	6	0.80-1.00
ด้านที่ 3 การบริหารการสอบ การให้คะแนนและการแปลความหมายคะแนน	12	0.80-1.00

ตารางที่ 1 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดมุ่งหมาย (ต่อ)

ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมิน	จำนวนข้อ	พิสัยค่า IOC
ด้านที่ 4 การใช้ผลการประเมิน	6	0.80-1.00
ด้านที่ 5 การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด	6	0.60-1.00
ด้านที่ 6 การสื่อสารผลการประเมิน	6	0.60-1.00
ด้านที่ 7 จรรยาบรรณในการประเมิน	6	0.60-1.00
รวมทั้งฉบับ	48	0.60-1.00

ตารางที่ 2 ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในการทดลองใช้เครื่องมือ

ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมิน	จำนวนข้อ	พิสัยค่า IOC
ด้านที่ 1 การเลือกวิธีการประเมิน	6	0.88
ด้านที่ 2 การพัฒนาวิธีการประเมิน	6	0.92
ด้านที่ 3 การบริหารการสอบ การให้คะแนนและการแปลความหมายคะแนน	12	0.87
ด้านที่ 4 การใช้ผลการประเมิน	6	0.84
ด้านที่ 5 การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด	6	0.78
ด้านที่ 6 การสื่อสารผลการประเมิน	6	0.89
ด้านที่ 7 จรรยาบรรณในการประเมิน	6	0.61
รวมทั้งฉบับ	48	0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย และแจกแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่างๆ ด้วยการส่งไปรษณีย์ พร้อมสอดซองเปล่าติดสแตมป์เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ตอบ สามารถส่งกลับผู้วิจัยได้โดยสะดวก ใช้เวลาในการเก็บรวบรวม ข้อมูลตั้งแต่ 20 มีนาคม-20 เมษายน 2560 ได้แบบสอบถาม กลับคืนมาทั้งสิ้น 208 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 69 ของจำนวน แบบสอบถามทั้งหมด ซึ่งอัตราการตอบกลับและจำนวนของ แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาอยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ ตามแนวคิดของ Hair et al. (2010) ที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพ เครื่องมือวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการรู้เรื่องการประเมิน ของครูโดยการกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพการประเมิน ที่เป็นจริงของครูกับสภาพที่ควรจะเป็น เรียงลำดับของผลต่าง

ของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ดัชนี $PNI_{modified}$ (สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548)

$$PNI_{modified} = (I-D/D)$$

โดย I (importance) หมายถึง ระดับความคาดหวัง ที่ต้องการให้เกิด

D (degree of success) หมายถึง ระดับสภาพที่เป็นจริง ในปัจจุบัน

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดระดับค่าความคาดหวังมีค่าเท่ากับ 5 ในทุกข้อรายการ พิจารณาลำดับค่าความสำคัญของความ ต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยกำหนดค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ที่มีค่า ตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ถือว่าเป็นความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวานิช และ นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2548) ส่วนการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย ดัชนีที่มีค่ามากแปลว่ามีความต้องการจำเป็นสูง ต้องได้รับการ พัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย

■ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพการประเมินที่เป็นจริงของครูกับสภาพที่ควรจะเป็นในตารางที่ 2 ด้วยดัชนี PNI_{modified} พบว่า พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินของครูมีค่าระหว่าง 0.20 ถึง 1.15 เมื่อจัดลำดับความสำคัญของค่าดัชนีความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าดัชนีจากมากไปหาน้อย โดยดัชนีที่มีค่ามากแปลว่า

มีความต้องการจำเป็นสูงและเร่งด่วนสมควรต้องได้รับการพัฒนามากกว่าดัชนีที่มีค่าน้อย พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นอย่างเร่งด่วนเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินใน 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การรู้เรื่องการประเมินเกี่ยวกับการเลือกวิธีการประเมิน (1.15) การรู้เรื่องการประเมินเกี่ยวกับการใช้ผลการประเมิน (1.00) และการรู้เรื่องการประเมินเกี่ยวกับการพัฒนาวิธีการประเมิน (0.85) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินของครู

การรู้เรื่องการประเมิน	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่ควรจะเป็น	ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง	PNI _{modified}	ลำดับความสำคัญ
1. การเลือกวิธีการประเมิน	5.00	3.85	1.15	1
2. การพัฒนาวิธีการประเมิน	4.50	3.65	0.85	3
3. การบริหารการสอบ การให้คะแนนและการแปลความหมายคะแนน	4.00	3.75	0.25	-
4. การใช้ผลการประเมิน	5.00	4.00	1.00	2
5. การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด	4.50	4.00	0.50	4
6. การสื่อสารผลการประเมิน	4.00	3.80	0.20	-
7. จรรยาบรรณในการประเมิน	5.00	4.60	0.40	5

หมายเหตุ: ดัชนี PNI_{modified} ที่มีค่าต่ำกว่า 0.3 จะไม่นำมาจัดลำดับ

■ สรุปและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินของครู พบว่า ความต้องการจำเป็นที่เป็นปัญหาเร่งด่วนที่สุด คือ การเลือกวิธีการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับ Brookhart (2011) ที่กล่าวว่า ครูจะต้องตระหนักถึงวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันของการประเมินและเลือกใช้วิธีการประเมินได้อย่างถูกต้อง เพื่อช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนของตนเอง ปรับปรุงแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนและช่วยเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ Stiggins (1999, cited in Stringgin, 2002) ได้กล่าวไว้ว่า “คุณภาพการเรียนการสอนของห้องเรียนใดๆ ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการประเมินที่ใช้” และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภมาส ชุมแก้ว (2559) ที่พบว่า ครูที่มีสมรรถนะการประเมินอยู่ในกลุ่มต่ำส่วนใหญ่ถึงแม้ว่าจะได้รับการอบรมในหัวข้อการเลือกวิธีการประเมินและการใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนานักเรียน แต่ก็ไม่สามารถเลือกวิธีการประเมินได้เหมาะสมกับเนื้อหาหรือรายวิชาที่สอน นอกจากนี้ยังพบว่า ครูไทยส่วนใหญ่มีมีโนทัศน์ทางการประเมินเป็นแบบ AoL ทั้งในด้านการเลือกวิธีการประเมิน

(ร้อยละ 35.07) การพัฒนาวิธีการประเมิน (ร้อยละ 18.06) การบริหารการสอบ การให้คะแนนและการแปลความหมายคะแนน (ร้อยละ 27.26) การพัฒนากระบวนการกำหนดเกรด (ร้อยละ 44.79) และการใช้ผลการประเมิน (ร้อยละ 28.13)

นอกจากนี้ความต้องการจำเป็นที่เป็นปัญหาเร่งด่วน รองลงมาที่ครูควรได้รับการพัฒนา คือ การใช้ผลการประเมินและการพัฒนาวิธีการประเมิน เพราะครูจะมีเพียงความรู้พื้นฐานของการวัดและการประเมินที่เป็นหลักวิชาหรือวิธีการปฏิบัติงานทางการประเมินทั่วไปคงไม่เพียงพอ ครูจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมให้มีการรู้เรื่องการประเมินเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงในห้องเรียน สามารถออกแบบวิธีการประเมินที่หลากหลายให้สอดคล้องกับลักษณะที่แตกต่างกันของนักเรียนและใช้ข้อมูลหรือใช้ผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (ศุภมาส ชุมแก้ว, 2559) งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การศึกษาระดับการรู้เรื่องการประเมินของครู (Eyal, 2012; Mertler & Campbell, 2005; Volante & Fazio, 2007; Perry, 2013) การเปรียบเทียบระดับ

การรู้เรื่องการประเมินของนักศึกษาครู ครูก่อนประจำการ หรือครูประจำการ การเปรียบเทียบการรู้เรื่องการประเมินของครูกับผู้บริหาร (Perry, 2013) ซึ่งผลการวิจัยที่ได้จะให้สารสนเทศเพียงว่า ครูมีระดับการรู้เรื่องการประเมิน (assessment literacy) มากน้อยเพียงไร แต่ไม่ได้อธิบายว่าครูใช้ประโยชน์จากผลการประเมินอย่างไร (assessment for learning) ทำให้ครูไม่ได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับทักษะและความรู้จำเป็นทางการประเมินที่จำเป็น

■ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ก่อนที่จะมีการจัดอบรมครูในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการประเมินควรมีการสำรวจความต้องการจำเป็นของครูที่เข้ารับการอบรมเสียก่อน เพื่อให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองได้ตรงกับความต้องการจำเป็น

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินอย่างต่อเนื่อง ควรเน้นไปที่การฝึกปฏิบัติเพื่อให้ครูเกิดความรู้และความเข้าใจในการนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง โดยเน้นการประเมินที่หลากหลายสอดคล้องกับธรรมชาติและสภาพจริงของผู้เรียน และมุ่งเน้นให้ครูใช้ประโยชน์จากผลการประเมินมาเป็นสารสนเทศในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนและพัฒนานักเรียนต่อไป

3. จากผลการวิจัยพบว่า ครูยังมีความต้องการจำเป็นในการได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการรู้เรื่องการประเมินโดยเฉพาะหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการเลือกวิธีการประเมิน การใช้ผลการประเมิน และการพัฒนาวิธีการประเมิน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจกับการพัฒนาทักษะและความรู้ในหัวข้อดังกล่าวเป็นพิเศษ เพื่อเสริมสร้างให้ครูมีจุดแข็งในการเลือกวิธีการประเมินได้ตรงกับสถานการณ์หรือในเนื้อหาในแต่ละรายวิชาให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ทำให้ทราบผลเชิงสำรวจเกี่ยวกับการรู้การประเมินซึ่งเป็นข้อมูลในเบื้องต้นเท่านั้น ควรนำผลวิจัยไปศึกษาต่อยอด เพื่อศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการรู้เรื่องการประเมินและองค์ประกอบของการรู้การประเมินในการวิจัยต่อไป

■ เอกสารอ้างอิง

- ศุภมาส ชุมแก้ว. (2559). *อิทธิพลเชิงสาเหตุของการรู้เรื่องการประเมินของครู: การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับที่มีสมรรถนะการประเมินของผู้บริหารเป็นตัวแปรปรับ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช, และ นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2548). *รายงานการประเมินการปฏิรูประบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พหุกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- National Council on Measurement in Education, American Federation of Teachers, National Education Association. (1990). *Standards for teacher competence in Educational Assessment of Students*. Washington, DC: n.p.
- Brookhart, S. M. (2011). Educational assessment knowledge and skills for teachers. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 30(1), 3-12.
- Edwards, F. (2013). Quality assessment by science teachers: Five focus areas. *Science Education International*, 24(2), 212-226.
- Eyal, L. (2012). Digital assessment Literacy-the core role of the teacher in a digital environment. *Educational Technology & Society*, 15(2), 37-49.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. New Jersey: Prentice Hall.
- Mertler, C. A. (2009). Teachers' assessment knowledge and their perceptions of the impact of classroom assessment professional development. *Improving Schools*, 12(2), 101-113.
- Mertler, C. A., & Campbell, C. (2005). *Measuring teachers' knowledge & application of classroom assessment concepts: Development of the assessment literacy inventory*. Paper presented at the American Educational Research Association, Montréal Quebec, Canada.
- Okonkwo, C. A. (2013). *Examination of ODL in-service trainee teachers' assessment literacy: Implication for teacher education in the context of EFA and MDG*. Paper presented at the COL's Seventh Pan-Commonwealth Forum on Open Learning. Abuja, Nigeria.
- Perry, M. L. (2013). *Teacher and principal assessment literacy*. (Dissertations, Professional Papers). University of Montana, USA.
- Popham, W. J. (2011). Assessment literacy overlooked: A teacher educator's confession. *The Teacher Educator*, 46(4), 265-273.

- Scarino, A. (2013). Language assessment literacy as self-awareness: Understanding the role of interpretation in assessment and in teacher learning. *Language Testing, 30*(3), 309-327.
- Siegel, M. A., & Wissehr, C. (2011). Preparing for the plunge: Preservice teachers' assessment literacy. *Journal of Science Teacher Education, 22*(4), 371-391.
- Stiggins, R. J. (2002). Learning terms for assessment literacy. *Journal of Staff Development, 30*(4), 5-7.
- Volante, L., & Fazio, X. (2007). Exploring teacher candidates' assessment literacy: Implications for teacher education reform and professional development. *Canadian Journal of Education, 30*(3), 751-772.
- Wang, T. H., Wang, K. H., & Huang, S. C. (2008). Designing a Web-based assessment environment for improving pre-service teacher assessment literacy. *Computers & Education, 51*(1), 448-462.
- Willis, J., Adie, L., & Klenowski, V. (2013). Conceptualising teachers' assessment literacies in an era of curriculum and assessment reform. *The Australian Educational Researcher, 40*(2), 241-256.
- Yamtin, V., & Wongwanich, S. (2014). A study of classroom assessment literacy of primary school teachers. *Procedia-Social and Behavioral Sciences, 116*, 2998-3004. doi:10.1016/j.sbspro.2014.01.696